

GEBOEKT

BUÑUEL OVER BUÑUEL

Tomas Perez Turrent en José de la Colina,
Menken Kasander & Wigman Uitgevers, 2008,
EPO, 510 pag. Geïll. € 34,50

“Dromen zijn de eerste films die de mens heeft uitgevonden”. Het is maar één quote van de Spaanse filmers Luis Buñuel

(1900-1983), een van de belangrijkste en invloedrijkste filmers van de 20ste eeuw, waar dit bijzondere interviewboek van overkookt. “Buñuel behoort tot het kleine gezelschap filmmakers die een bijvoeglijk naamwoord zijn geworden. ‘Buñueliaans’ of beter: ‘Buñuels’ (dat rijmt op ‘hels’) noemen we een beeld dat door één iemand ‘gedroomd’ wordt, maar door anderen, en door ons, bioscoopbezoekers, als volstrekt reëel wordt waargenomen”. Dat schrijft Jan Willem Otten in een hoogst interessant inleidend woordje in dit boek over de betekenis van deze beeldenstormer. In de periode 1975-’77 spraken de Mexicaanse schrijvers Tomas Perez Turrent en José de la Colina urenlang met ‘de niet-interviewbare’ Luis Buñuel over zijn ruim 30 films (in chronologische volgorde), wat hen 50 uur opnames opleverde. Buñuel vertelt hoe hij in 1927-’28 in film geïnteresseerd raakte, ooit eraan dacht entomologie te gaan studeren, over zijn grote vriend Dali, het surrealisme, de voice-over, de censuur, zijn Christus-obsessie (“Mijn culturele achtergrond is het Christendom”), etc. Ook bevestigt Buñuel dat hij en Dali bij het schrijven van het scenario voor zijn eerste film *Un chien andalou* “geen enkel beeld aanvaardden dat aanleiding kon geven tot een rationele, psychologische of culturele verklaring. Wat doet denken aan de surrealistische *écriture automatique*”. *Un chien andalou* is de filmgeschiedenis ingegaan als de surrealistische film bij uitstek al maakten de makers geen deel uit van deze beweging. Toen toch nog niet. Wie ooit zijn tanden stuk beet op Buñuels ‘onduidelijke’ oeuvre, van *L’Age d’or*, *Los Olvidados* tot *Cet obscur objet du désir*, van *Nazarin* en *Viridiana* tot *Agon*, *Oorlog ja, liefde ook niet* en *Zwanenzang*, zijn laatste film die hij, bijna 80 jaar, niet meer zou voltooien, heeft aan BUÑUEL OVER BUÑUEL een hele klui. En zal bij het lezen af en toe verrast opkijken. ✕

FREDDY SARTOR

CANDY DARLING, EEN STOMP IN DE MAAG

De kortfilm *CANDY DARLING* van Silvia Defrance geeft je een stomp in de maag. Dagen later zindert hij nog na. Het doet een beroep op je onbewuste aanvoelen, liever dan alles netjes logisch uit te leggen. Een onalledaagse ervaring.

LUK MENTEN

Vergeefs tracht je aanknopingspunten te vinden bij films die een wrede, beklemmende sfeer oproepen: David Lynch’s *Eraserhead* of het werk van de Tsjechische surrealist Jan Svankmajer, maar het helpt niet. Silvia Defrance heeft niemand geïmiteerd, maar onafhankelijk een eigen surreële droomwereld opgebouwd en vormgegeven in een mengvorm van gewone filmbeelden en animatie. De filmmaakster zelf speelt het hoofdpersonage Candy Darling: een onderdanig ‘schatje’. Haar moeder is een tirannieke feeks die vader Daddy Cane tot een object (een ‘stok-man’) heeft herleid. De avances van jonge mannen naar Candy toe worden door de moeder in de kiem gesmoord. Tot de relaties zo oververhit raken dat het hele archetypische universum dreigt te exploderen... De productie van de (deels gesubsidieerde) film nam meer tijd en middelen in beslag dan voorzien. Maar uiteindelijk raakte *CANDY DARLING* afgewerkt zoals perfectioniste Defrance hem in haar hoofd had en trekt nu als experimentele film naar binnen- en buitenlandse festivals. Om te beginnen is er het Filmfestival van Gent.

FILMMAGIE: Je film laat de toeschouwer niet onberoerd.

SILVIA DEFANCE: Mijn leermeester Raoul Servais zei dat hij een gevoel van onbehagen had na het zien van de film. Ik beschouw dat als een compliment want dat was wat ik wou. Je moet het gevoel krijgen dat er iets niet klopt. De film moest een beklemming bij de mensen teweegbrengen, dat was de bedoeling. Omdat het een beetje over ongrijpbare dingen gaat. Het is een heel persoonlijke film. Hij is verhalend zonder dat de betekenis van wat je ziet wordt uitgelegd. Hij geeft geen realistische werkelijkheid weer, maar een innerlijke psychische werkelijkheid, het onbewuste. Deze inhoud heeft me gestuwd om te experimenteren met een andere logica van vertellen.

Hoe kwam je tot de aparte look van de film?

DEFANCE: Ik vond het boeiend te spelen met de grenzen van het fotografisch beeld dat bijna grafisch wordt. Bepaalde kleuren zijn daardoor zeer extreem, je kan het gerust als een digitaal schilderen benoemen. Het creatieproces is in de computer gebeurd. Ik speel tegelijk een beetje met een valstrik in het beeld dat ook kitscherig en stroperig is, de ambiguïteit van de schone schijn. Misschien zie je ook dat ik wel iets heb met stomme films. Dat overdreven expressionisme, het karikaturale aspect spreekt me aan, dat leeft in mij.

Op het eind is er hoop, lijkt het.

DEFANCE: Het slot is voor mij wel degelijk een happy end, het verleden is verwoest omdat het moest. Candy is iemand die in een isolement zit en verstikt van de verlangens die anderen van haar hebben. Zij moet opnieuw beginnen. Uiteindelijk kan ze innerlijk bevrijd, zichzelf worden en zich losmaken van de beperkingen die anderen haar opleggen.

Hoe persoonlijk is *CANDY DARLING*?

DEFANCE: Iedereen, ook mensen die mij niet kennen, voelt aan dat het hier over iets authentieks gaat. De persoonlijke ervaring wordt op een hoger niveau getild dan het puur anekdotische en het autobiografische, bepaalde zaken worden uitvergroot weergegeven. Het gaat over de afwezigheid van liefde en communicatie en over machtsverhoudingen. Je kan moeilijk zinnig over iets vertellen wanneer je er geen raakpunten mee hebt. ✕

experimentele kortfilm / live action + animatie / reg., sce. & pro. Silvia Defrance / fot. Steven Vanvolsem / mon. Silvia Defrance, Dries Desmet, Lieven Billiet / muz. Tom Daniels & Yves De Mey / act. Ruth Van den Eeden, Christian Mergan, Daan Van den Eeden, Silvia Defrance / B / 2008 / 27'

